

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Alexandru Rotari,
reprezentată de avocatul Vitalie Bunduchi,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena
Bordian împotriva lui Alexandru Rotari, cu privire la constatarea faptului ce
are valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor
comune,

împotriva încheierii din 25 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2r-420/24
NR. PIGD 2-21079866-01-2r-22102024)*

Instanța de apel nejustificat a dispus încetarea procedurii în apel, în condițiile în care nu a verificat în modul corespunzător existența împuternicirilor pentru depunerea cererii de apel.

Judecătoria Orhei, sediul Telenești, jud. Gh. Popa
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton

19 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Alexandru Rotari, reprezentată de avocatul Vitalie Bunduchi,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 28 mai 2021, Elena Bordian, reprezentată de avocatul Alexandru Chisnencu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandru Rotari, cu privire la constatarea faptului ce are valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor comune (vol. I, f.d. 2-3).

2. Prin încheierea din 28 aprilie 2022 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, s-a respins cererea depusă de Alexandru Rotari, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi, privind încetarea procesului în partea pretenției cu privire la constatarea concubinajului, ca neîntemeiată (vol. I, 121-122).

3. Prin încheierea din 21 decembrie 2022 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, s-a respins cererea depusă de Alexandru Rotari, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi, cu privire la ridicarea excepției de tardivitate, ca neîntemeiată (vol. II 171-173).

4. Prin hotărârea din 06 martie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, s-a constatat faptul concubinajului dintre reclamanta Elena Bordian și defunctul Grigore Rotari și ținerea unei gospodării comune de către ei, pentru perioada concubinajului din toamna anului 1997 și până la 27 martie 2021.

S-a recunoscut dreptul de proprietate a Elenei Bordian asupra ½ din averea comună și anume: 1. casa de locuit individuală, cu suprafața de 121 m.p., cu nr. cadastral ***** compusă din: a) casa de locuit „ *****”, în valoare de 44 378 de lei; b) anexa „ *****”, în valoare de 4 752 de lei; c) subsol „a”, în valoare de 9 826 de lei; 2. construcție (bucătărie de vară 1), cu suprafața de 94,8 m.p., nr. cadastral ***** , cu valoare de 23 662 de lei; 3. șură/magazie 2, în valoare 12 769 de lei; 4. teren pentru construcții (aferent casei), cu suprafața de 0, ***** ha, cu nr. cadastral ***** , cu valoare de 2 369 de lei, situate în satul ***** , str. ***** , ***** , r-nul *****; 5. teren grădină, cu suprafața de 0, ***** ha, cu nr. cadastral ***** , în valoare de 1 836 de lei; 6. teren grădină, cu suprafața de 0,248 ha, cu nr. cadastral ***** , în valoare de 3 188 de lei; 7. teren agricol, cu suprafața de 0,8857 ha, cu nr. cadastral ***** , în valoare de 11 385 de lei situate în satul ***** , r-nul *****; 8. apartamentul nr.89, compus din două odăi, cu suprafața 67 m.p., cu nr. cadastral ***** , în valoare de 447 248 de lei, situat în mun. ***** , str. *****; 9. autocamion de model „Mercedes 609D”, cu n/î „ *****”, în valoare de 1 500

euro (echivalentul sumei de 32 432,10 de lei); 10. autocamion de model „Volkswagen Transporter”, cu n/î „***** ”, în valoare de 2 500 euro (echivalentul a 54 0535 de lei). (vol. I, f.d .207-208).

5. La 20 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Alexandru Rotari, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 06 martie 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depuse de Elena Bordian (vol.I, f.d. 211, 222).

6. Prin încheierea din 25 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a încetat procedura de apel, la cererea de apel declarată din numele lui Alexandru Rotari de avocatul Vitalie Bunduchi împotriva hotărârii din 06 martie 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, ca depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel (vol. II, 136-142).

7. La 27 septembrie 2024, Alexandru Rotari, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 25 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate și remiterea cauzei la rejudecare la etapa primirii cererii de apel (vol. II f. d. 157-161).

8. În susținerea recursului a indicat că avocatul poate reprezenta o persoană fizică, dacă prezintă instanței de judecată următoarele acte: a) copia procurii autentificate notarial, în care sunt indicate expres dispozițiile art. 81 din Codul de procedură civilă, b) un mandat eliberat de către avocat în care la fel au fost transpuse împuternicirile prevăzute de art. 81 din Codul de procedură civilă și c) ambele acte fiind necesar să fie prezentate instanței de judecată.

8.1. Recurentul a susținut că, în speță, au fost întrunite toate cerințele prevăzute de lege pentru a putea fi reprezentat de către avocatul Vitalie Bunduchi în fața instanței de fond, cât și în cea de apel, or, la materialele dosarului sunt anexate copia procurii autentificate notarial din 21 septembrie 2021, în care este indicată împuternicirea de a contesta hotărârea instanței de judecată, cât și mandatele avocațiale din 01 octombrie 2022 și 18 ianuarie 2022.

8.2. Mai mult a subliniat că, conștientizând necesitatea angajării unui avocat, a eliberat procura din 21 septembrie 2021 și a acceptat ca în baza procurii eliberate avocatul poate întreprinde toate acțiunile specificate în aceasta, inclusiv că reprezentantul este în drept să conteste hotărârea instanței de judecată în cazul în care îi va fi defavorabilă, inclusiv semnarea mandatului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

9. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

10. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

11. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„(3) Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

12. Art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept:

a) să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.”

13. Art. 374 alin.(4) lit. b) și (5) din Codul de procedură civilă:

„După primirea cererii de apel, procedura de apel încetează din oficiu sau la cerere dacă instanța de apel constată că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Încheierea judecătorească privind încetarea procedurii de apel poate fi atacată cu recurs.”

14. Art. 365 alin.(3) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul său. În ultimul caz, la cerere se anexează documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.”

15. Art.75 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă:

„(1) În proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

(1¹) Persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți, dacă aceștia sunt licențiați în drept și sunt împuterniciți printr-o procură autenticată notarial.”

16. Art. 80 alin. (7) lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.”

17. Art. 81 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce quantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.”

18. Art. 60 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002

„Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.”

19. Pct. 2 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013:

„Formularul mandatului avocatului și al avocatului stagiar sunt documente de strictă evidență, care confirmă împuternicirile acestora.”

20. Pct. 6 subpct. 2) lit. a-b) din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013:

„Formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii:

2) pe verso se inserează:

a) împuternicirile avocatului;

a¹) numele și prenumele clientului;

b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.”

21. Pct.8 din Hotărârea cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, nr. 158 din 28 februarie 2013:

„Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege.

Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sînt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

22. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, la 17 septembrie 2024, Curtea de Apel Chișinău a expediat, prin intermediul poștei electronice avocatului apelantului, Vitalie Bunduchi, copia încheierii din 25 iunie 2024, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică atașat la materialele cauzei (vol. II, f. d. 143-144).

23. Prin urmare, Completul de judecată constată că recursul declarat de Alexandru Rotari, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi, la 27 septembrie 2024, este în termen.

24. Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

25. Recapitulând esența litigiului, Completul de judecată reține că, prin hotărârea din 06 martie 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, s-a constatat faptul concubinajului dintre reclamanta Elena Bordian și defunctul Grigore Rotari și ținerea unei gospodării comune de către ei, pentru perioada concubinajului din toamna anului 1997 și până la 27 martie 2021.

26. La 20 martie 2023, avocatul Vitalie Bunduchi, în interesele lui Alexandru Rotari, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 06 martie 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depuse de Elena Bordian (vol.I, f.d. 211, 222).

27. La 05 iunie 2023, avocatul Vitalie Bunduchi, în interesele lui Alexandru Rotari, a declarat apel împotriva hotărârii din 06 martie 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești. (vol.I, f.d. 211, 222).

28. Prin încheierea din 25 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a încetat procedura de apel, la cererea de apel declarată din numele lui Alexandru Rotari de avocatul Vitalie Bunduchi împotriva hotărârii din 06 martie 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, ca depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel (vol. II, 136-142).

29. În argumentarea soluției emise, instanța de apel a reținut că Alexandru Rotari a permis reprezentantului său, prin procură, Vitalie Bunduchi, să încheie acte juridice în numele reprezentantului cu sine însuși.

30. Verificând legalitatea și temeinicia încheierii menționate în raport cu argumentele formulate în recurs și actele cauzei, coroborate cu normele de drept material și procedural aplicabile raportului juridic litigios, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția oferită de instanța de apel este una prematură.

31. Completul de judecată atestă că, cererea de apel nemotivată cu nr. de înregistrare 1342 din 13 martie 2023 și motivată nr. 5870 din 05 iunie 2023 a fost depusă de avocatul Vitalie Bunduchi, în interesele lui Alexandru Rotari, anexând în acest sens copia procurii nr. ***** din ***** ***** și mandatul seria MA nr. din 1695101 din 01 octombrie 2021 (vol. I, f.d.43, 44-46).

32. La acest aspect, instanța de recurs notează că din actele dosarului rezultă că, la 21 septembrie 2021, Alexandru Rotari a întocmit la notar în Federația Rusă pe numele lui Vitalie Bunduchi procură pe un termen de valabilitate de 3 ani.

33. Din conținutul procurii nr. ***** din ***** ***** , valabilă pe un termen de 3 ani (f.d. 44-46, vol. I) rezultă cert că Alexandru Rotari l-a împuternicit pe Vitalie Bunduchi să-l reprezinte pe deplin pe teritoriul Republicii Moldova, în fața autorităților publice, inclusiv la Ministerul Justiției, instanțele de judecată, executori judecătorești, procuraturi, poliție, Ministerul Afacerilor Interne și altele, să semneze în numele lui unde va fi necesar, inclusiv și cu dreptul de semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din

acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești.

34. La 01 octombrie 2021, a fost eliberat mandatul seria MA nr. 1695101(vol. I, f.d.43) pe versoul căruia au fost consemnate împuternicirile prevăzute la art. 81 din Codul de procedură civilă, ce a fost semnat de către avocatul Vitalie Bunduchi în interesele clientului său Alexandru Rotari, în baza procurii nr. ***** din ***** eliberate de ultimul.

35. Or, potrivit pct.8 din Hotărârea cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, nr. 158 din 28 februarie 2013, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sînt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

36. Reieșind din normele precitate supra în coraport cu materialele cauzei, Completul de judecată ajunge la concluzia că Vitalie Bunduchi dispunea cu certitudine de împuterniciri depline pentru a reprezenta interesele lui Alexandru Rotari în instanțele de judecată, inclusiv și de a contesta hotărârea instanței de fond.

37. Dreptul de acces la justiție este garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 CEDO. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că măsurile excesiv de formale, care împiedică un justițiabil să-și prezinte cauza, sunt incompatibile cu principiul echității procesului (cauza Kreuz vs Polonia nr. 28249/95).

38. În cauza Airey vs. Irlanda, Curtea a notat că dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție se completează cu obligația statului de a facilita accesul. Statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

39. Potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, instanța de judecată trebuie să mențină echilibrul între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a

excluse orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

40. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa încheierea contestată cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Nord, la etapa examinării cererii de apel.

41. La acest aspect, Completul de judecată notează că, prin Legea nr. 135 din 13 iunie 2024 a fost revizuită harta judiciară a instanței de judecată, potrivit căreia Judecătoria Orhei face parte din circumscripția Curții de Apel Nord.

42. Ținând cont de cele expuse *supra* și în temeiul art. 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Alexandru Rotari, reprezentată de avocatul Vitalie Bunduchi

Casează încheierea din 25 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Bordian împotriva lui Alexandru Rotari, cu privire la constatarea faptului ce are valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor comune, cu restituirea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Nord, la etapa examinării cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni